

NOBEL EKONOMİ ÖDÜLLERİ

İktisat bilimi alanında dünyanın en prestijli ödülü kabul edilen Nobel İktisat ödülü, İsveç Kraliyet Bilimler Akademisi tarafından, 2001 yılında Joseph E. Stiglitz'e (Columbia Üniversitesi, New York-ABD) verilmiştir. Stiglitz, bu ödüle "Asimetrik Enformasyonun Geçerli Olduğu Piyasaların Analizi Üzerine Yaptıkları Katkılardan" dolayı layık görülmüştür.

JOSEPH E. STIGLITZ - 2001 NOBEL EKONOMİ ÖDÜLÜ

Yaşam Öyküsü: 1943 yılında Gary, Indiana, Amerika'da , yahudi bir anne-baba olan Charlotte ve Nathaniel Stiglitz'in oğlu olarak dünyaya gelmiştir. Siyasi konuların yoğun olarak tartışıldığı bir ailede büyümüştür. Annesinin ailesi 'Yeni Düzen Demokratları'ndandı. Babası ise Amerikan Cumhuriyetçiliğini ifade eden Jeffersongil Demokrasi savunucularındandı. Sigortacılık ile uğraşan ve güçlü bir sivil haklar savunucusu olan babasının, Stiglitz üzerindeki etkisi büyüktür. İki kez evlenip boşanan Stiglitz, 2004 yılında Anya Schiffrin ile üçüncü evliliğini gerçekleştirmiştir. Dört çocuk babası olan ve halen Columbia Üniversitesi'nde profesörlük yapan Stiglitz, dünyanın en etkili birkaç iktisatçısı arasında gösterilmektedir.

Eğitim-Kariyer: 1960 yılında Amherst College'da başladığı lisans eğitimini 1965 yılında Massachusetts Institute of Technology (MIT)'de tamamlamıştır. 1965-1966 yılları arasında Chicago Üniversitesi'nde Hirofumi Uzawa danışmanlığında araştırmalar yapmıştır. 1966-1967 yılları arasında MIT'de doktorasını çalışmış ve aynı üniversitede asistanlık yapmaya başlamıştır. Doktorasını 1967'de MIT'de tamamlamış, 1970 yılında Yale Üniversitesi'nde profesör olmuştur. Duke Üniversitesi, Stanford Üniversitesi, Oxford Üniversitesi ve Princeton Üniversitesi'nde de profesörlük yapan Stiglitz, 1979 yılında çalıştıkları alanda en belirgin katkıları sağlamış 40 yaşın altındaki ekonomistlere verilen John Bates Clark Ödülü'ne layık görülmüştür. Stiglitz, 1995-1997 yıllarında Clinton hükümetinde İktisadi Danışmanlar Kurulu Başkanlığı ve 1997-2000 yıllarında Dünya Bankası Başkan Yardımcılığı ve Baş İktisatçısı görevlerinde bulunmuştur. Piyasalardaki bilgi asimetrisiyle ilgili analizleri dolayısıyla 2001'de Nobel Ekonomi Ödülü'nü kazanan Stiglitz, 2002'de yayımladığı *Globalization and Its Discontents (Küreselleşme Büyük Hayal Kırıklığı)* adlı kitabıyla dünya çapında üne kavuşmuştur. Time Dergisi 2011 yılında Stiglitz'i "dünyanın en etkin 100 kişisinden birisi" olarak değerlendirmiştir. Halen Columbia Üniversitesi'nde profesör olan Stiglitz aynı zamanda The Economists' Voice dergisinin editörlüğünü de yapmaktadır. Stiglitz genellikle Neo-Keynesyen görüşe sahip bir ekonomist olarak bilinmektedir.

İktisat Bilimine Katkıları: Stiglitz'in iktisada en büyük katkısı asimetrik enformasyon ve etkin ücret konularına ilişkindir. Asimetrik enformasyon, ekonomik bir ilişkide taraflardan birinin diğeri hakkında yeterli bilgiye sahip olamaması anlamına gelen durumdur. Asimetrik enformasyon nedeniyle piyasaların yalnızca istisnai durumlarda etkin olduğunu vurgulayan Stiglitz, ancak hükümet müdahalesi ile Pareto etkinliğin sağlanabileceğini belirtmektedir. Bu nedenle Stiglitz'e göre 'görünmez el' kavramı söz konusu değildir. Stiglitz'in bu katkısı kendisine 2001 yılında Akerlof ve Spence ile birlikte Nobel Ekonomi Ödülünü kazandırmıştır. Ayrıca Stiglitz işsizliğin nedenlerini ve neoklasik paradigmanın gönülsüz işsizliği neden açıklayamadığını analiz eden 'Shapiro-Stiglitz modelini' oluşturmuştur. Bu model benzer özellikteki işçilerin neden farklı ücretler aldığını açıklamaktadır. Shapiro ve Stiglitz işsizliğin istihdamın bilgi yapısı tarafından kontrol edildiğini vurgulamaktadırlar. Bilgi ekonomisi üzerine yaptığı çalışmalara ek olarak Stiglitz kamu ekonomisi üzerine birçok önemli katkıda bulunmuştur. Bunlara örnek olarak optimal vergilendirme teorisi, endüstriyel organizasyon, doğal kaynaklar ekonomisi gösterilebilir. Ayrıca Stiglitz, finansal pazarlardaki verimlilik ve kredi pazarını üzerine de çeşitli çalışmalar yapmıştır.